

Nieuwsbrief

Jaargang 5, Februari 2004, Nr 1   Periodiek van GAIA, Netwerk voor Vrouwen uit de Aardwetenschappen.

In deze nieuwsbrief:

GAIA AGENDA.....	1
VAN DE REDACTIE.....	1
VAN DE PENNINGMEESTER.....	2
GAIA ALV 2003 - LEZINGENMIDDAG.....	2
NETWERKDINER DEN HAAG.....	4
GAIA LOOPBAANONDERZOEK – EINDRAPPORT BIJNA KLAAR!.....	4
IN MEMORIAM: GAIA OUT.....	6
VERSLAG GAIA FAMILIEDAG.....	6
AGU FALL 2003 SESSIE: LEAKY PIPELINE.....	6
NIEUWE LEDEN.....	7
GEEF DE PEN DOOR.....	7
COLOFON.....	8
MACHTIGINGSOPDRACHT.....	9

GAIA Agenda

15 april	GAIA bestuursvergadering
21 april	Netwerkdiner, Den Haag
23 mei	deadline tweede nieuwsbrief
26 juni	GAIA excursie
26 juni	GAIA bestuursvergadering
9 september	GAIA bestuursvergadering
19 september	Brainstorm nieuw 5-jarenplan
30 september	Netwerkdiner, Utrecht
17 oktober1	deadline derde nieuwsbrief
31 oktober	GAIA bestuursvergadering
27 november	GAIA Algemene Ledenvergadering
9 december	GAIA bestaat 6 jaar
16 december	GAIA bestuursvergadering

Van de Redactie

Hartelijk gefeliciteerd! Dit jaar bestaat GAIA 5 jaar, een goede reden om eens terug te kijken op het afgelopen lustrum en onszelf een schouderklopje te geven! Want we hebben het als netwerk de afgelopen 5 jaar goed gedaan. Het komende jaar neemt de nieuwsbriefredactie een duik in het verleden van GAIA, we willen

graag nog eens de hoogtepunten de revue laten passeren. Daarnaast kijken we samen met het bestuur naar de toekomst van GAIA en willen we jullie – de leden – vragen om je mening. Natuurlijk vind je ook dit jaar weer de vertrouwde rubrieken in de nieuwsbrief, zo hebben we de rubriek van en voor leden weer nieuw leven ingeblazen en wordt ook dit jaar weer over de activiteiten van GAIA geschreven.

In deze nieuwsbrief wordt verslag gedaan van de familiedag en de lezingenmiddag van de ALV van het afgelopen jaar en er is aandacht voor de wereldwijde problematiek rond de 'lekkende pijplijn' van vrouwen in Aardwetenschappen (AGU sessie). Daarnaast introduceren we een nieuwe rubriek waarin nieuwe leden zich kunnen voorstellen aan het netwerk. Natuurlijk is er ook een verslag van de stand van zaken rond het loopbaanonderzoek. Minder goed nieuws is het bericht van het overlijden van een van onze leden – Gaia Out – op 24 december jongstleden. In deze nieuwsbrief vind je een 'In memoriam' voor haar.

De samenstelling van de redactie is dit jaar veranderd: Mieke de Jong heeft zich bij de redactie gevoegd. Zij stelt zich in de ledenrubriek 'Geef de pen door' aan jullie voor.

Tenslotte willen we jullie herinneren aan de mogelijkheid om je contributie voor GAIA via automatische betaling te regelen. Afgelopen jaar is voor het eerst – met veel succes – gebruik gemaakt van de automatische incasso. Een machtigingsformulier is toegevoegd aan deze nieuwsbrief en kan ook worden opgehaald via de website (<http://www.vrouwen.net/gaia>).

We wensen jullie veel leesplezier,

Namens de redactie: Ingeborg van Oorschot

Van de Penningmeester

Beste leden,

Nog de beste wensen voor 2004.

Het nieuwe lidmaatschapsjaar is weer begonnen. We gaan een interessant jaar tegemoet waarin o.a. de resultaten van het loopbaanonderzoek bekend gemaakt gaan worden.

Echter van velen hebben we de contributie nog niet mogen ontvangen. Wellicht vergeten door alle feestdagen?

Ons verzoek is dan ook: kijk je administratie nog even na en maak indien nodig s.v.p. het verschuldigde bedrag, 23 euro (of 11,50 indien je nog student of werkeloos bent), alsnog over op girorekening:

8119209 t.n.v. GAIA te Haarlem.
(IBAN:NL06 PSTB0008119209)
(SWIFTCODE: PSTBNL21)

Je kunt voor de betaling ook gebruik maken van het bijgevoegde machtigingsformulier. Middels de automatische incasso kun je dus nooit meer vergeten om je contributie te betalen en op die manier ben je altijd verzekerd van alle voordelen die het GAIA lidmaatschap je biedt; zoals de vacaturemailing, netwerkactiviteiten en excursies.

Alvast bedankt.

Met vriendelijke groet,
Els Ufkes

GAIA ALV 2003 - Lezingenmiddag

'Aardwetenschappen tussen hemel en aarde' was de titel van de lezingenmiddag aansluitend op de ALV van 22 november 2003. Tijdens deze middag vertelden GAIA leden over hun vakgebied, variërend van het klimaat op aarde tot geologie op Mars.

- **Nanne Weber, KNMI** - "Klimaatvariabiliteit: het klimaat van het vorige millennium tot de Milankovitch theorie"
- **Marjolijn Haasnoot, WL|Delft Hydraulics** - "Effecten van klimaatverandering in Nederland: omgaan met onzekerheden"**Reini Zoeteme ijer, VU Amsterdam** - "Vorming en vorm van de Pyreneeën"
- **Nicole van Vugt, Shell** - "Geologische achtergrond van één van de oudste olieprovincies ter wereld: Azerbaidzjan"
- **Tanja Zegers, European Space Agency** - "Mars Express: geologie in de ruimte"

Nanne Weber, KNMI - "Klimaatvariabiliteit: het klimaat van het vorige millennium tot de Milankovitch theorie"

Nanne Weber (KNMI) trapt af met een verhaal over klimaat van het vorige millennium tot de Milankovitch theorie. Nanne is in 1985 afgestudeerd als wiskundige aan de UvA. Daarna heeft ze haar promotieonderzoek gedaan bij fysische oceanografie aan de UU. Op dit moment heeft zij een leidinggevende functie bij de afdeling klimaatvariabiliteit. Zij liet zien dat het klimaat op grote tijdschaal een variatie kent in temperatuur. De Milankovitch theorie zegt dat de ijstijden veroorzaakt worden door veranderingen in de instraling t.g.v. veranderingen in de baan van de aarde. Als er een kleinere tijdschaal wordt gekozen dan zijn interne variabiliteit, vulkaanuitbarstingen, variatie in CO2 en de stand van de aarde een belangrijke verklaring van de variatie in het klimaat. Tot 1900 is er een afkoelende trend te zien in het klimaat. Daarna neemt de temperatuur ongekend sterk toe.

Foto: Franse Pyreneeën.

Marjolijn Haasnoot, WL|Delft Hydraulics -

"Effecten van klimaatverandering in Nederland: omgaan met onzekerheden" Het verhaal van Marjolijn Haasnoot (WL|Delft Hydraulics) sloot daar goed op aan. Marjolijn is in 1998 afgestudeerd in de milieuwetenschappen aan de VU. Op dit moment werkt ze als ecohydroloog bij de afdeling waterkwaliteit en ecologie. Zij vertelde over effecten van klimaatverandering op het watersysteem, natuur en landbouw in Nederland. Verwachtingen over klimaatverandering lopen echter uiteen; ze zijn onzeker. Maar waterbeheerders zullen nu al moeten anticiperen en eventueel maatregelen moeten nemen. Een vaak toegepaste methode om rekening te houden met deze onzekerheid is het inschatten van effecten bij verschillende klimaatscenario's. Een andere manier is het inschatten van de robuustheid van verschillende waterbeheerstrategieën vanuit verschillende wereldbeelden van mensen. In het onderzoek werd de strategie van verschillende 'karikaturen' getoetst aan onzekerheden wat

betreft het klimaat in de toekomst. Zo neemt 'de marktoptimist' een hoog risico maar heeft hij de grootste winst als zijn verwachtingen over de toekomst uitkomen.

Reini Zoetmeijer, VU Amsterdam - "Vorming en vorm van de Pyreneeën"

Reini Zoetmeijer vertelde over haar onderzoek naar de vorming en vorm van de Pyreneeën aan de VU. Zij studeerde in 1988 af in de geofysica en deed daarna een postdoc sedimentologie aan de UU. Op dit moment is ze UD aan de VU. Voor haar onderzoek over de vorming van de Pyreneeën heeft Reini gekeken naar het materiaal dat is afgezet in fans. Vooral aan de zuidflank heeft ze veel gegevens verzameld. Daarnaast is er een diepteprofiel geschoten. Met behulp van de gegevens en haar kennis van geofysica heeft Reini een model gemaakt van de vorming van de Pyreneeën. De reconstructie is echter niet eenvoudig doordat er veel horizontale verschuiving heeft plaatsgevonden.

Nicole van Vugt, Shell - "Geologische achtergrond van één van de oudste olieprovincies ter wereld: Azerbeïdjan"

Nicole van Vugt vertelde over de geologische achtergrond van één van de oudste olieprovincies ter wereld: Azerbeïdjan. Zij studeerde in 1995 af in de geologie aan de UU en werd vervolgens AIO bij de afdeling Paleomagnetisme van de UU. Tegenwoordig werkt ze voor Shell. Voor de ontwikkeling van olie en aardgas zijn een aantal condities nodig. De vorming is mogelijk zodra meer organisch materiaal wordt geproduceerd dan er verdwijnt door aaseters en verrotting. Dit organisch materiaal moet worden bedekt door sediment en gesteente. Door de zo ontstane hoge druk en temperatuur (bij grote diepte) wordt het organisch materiaal afgebroken en ontstaan olie en gassen. Deze hebben de neiging om vanwege de hoge druk naar het aardoppervlak te migreren. Daarom moet er ergens tussen de plek van de vorming van deze stoffen en het aardoppervlak een ondoorlatende laag aanwezig zijn zodat de olie en gassen niet naar het aardoppervlak kunnen verdwijnen. Met behulp van seismische beelden kan worden gekeken waar mogelijk olie of gas in de ondergrond aanwezig zijn. In Azerbeïdjan is de druk op de reservoirs soms zo hoog dat er ondergronds moddervulkanen ontstaan. De hoge druk van gassen is ook aan het aardoppervlak te zien. Soms staan er delen van de bodem in brand. Daarnaast zijn er een soort modderpoelen bestaande uit gas en zand. Baden in zo'n poel is niet mogelijk want daarvoor is de dichtheid te laag.

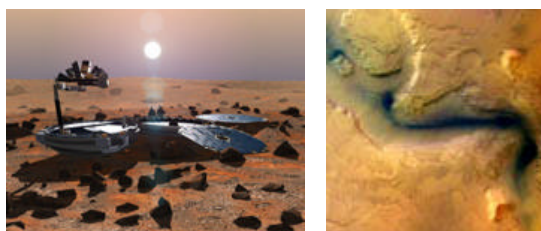

Foto: Beagle 2 lander (links) en Reull Vallis (bron: ESA)

Tanja Zegers, European Space Agency - "Mars Express: geologie in de ruimte" Van de geologie op aarde gingen we naar de geologie op Mars. Tanja Zegers vertelde over haar onderzoek bij ESA. Zij studeerde in 1992 af in de geologie aan de UU en werd vervolgens AIO bij de UU. Er volgden nog twee postdocs (een in Michigan en een bij de UU) en nu werkt ze voor ESA. De Mars Express is op 2 juni 2003 vertrokken en zal aankomen tijdens de kerst 2003 (ondertussen is deze aangekomen, maar daarna is geen contact meer geweest met de lander). Op Mars zijn poolkappen te zien met donkere en lichtere gebieden. Mars heeft twee manen. Dit zijn ingevangen kometen. De ideeën over Mars zijn veranderd door de jaren heen. Vroeger dacht men dat er kanalen waren op Mars (+ oude beschavingen). Vanaf de Pathfinder missie zijn er zijn aanwijzingen dat er nog steeds water beschikbaar is op Mars en waar water is kan leven zijn. De temperatuur op Mars schommelt tussen 27 °C en -133 °C. De atmosfeer is veel dunner dan op aarde en bestaat voornamelijk uit CO₂. De topografie van Mars varieert ongeveer 8 km in hoogte en diepte. Het zuidelijke deel is hoger dan het noordelijke deel (relatief jong). In tegenstelling tot het oppervlak van de aarde, dat steeds wordt vernieuwd, is de korst van Mars is veel ouder. De geologie wordt deels afgeleid van foto's en deels van monsters. Er is voornamelijk basalt en silicaatrijk materiaal. Er zijn heel veel kraters en veel vulkanen (caldera's). Er zijn ook kraters met modderachtige structuren eromheen. Dit is een aanwijzing voor water. Het lijkt er op dat er water in de ondergrond aanwezig is en dat de polen zowel uit H₂O- als CO₂-ijs bestaan. Nu is er geen vloeibaar water aan het oppervlak van Mars maar vroeger wel. Ook zijn er structuren te zien die lijken op riviersystemen en zandduinen die duiden op eolische processen. 19 december 2003 zal de Beagle 2 lander worden gelanceerd vanaf de Mars Express. De Beagle 2 heeft een soort arm met veel instrumenten er aan: (grinder [schraapt stenen schoon], microscoop, boortje) het is in feite een soort miniveldlab. De Beagle 2 is gebouwd om een half jaar te kunnen werken. Op de Orbiter is een camera aanwezig die heel gedetailleerde foto's van Mars naar de aarde kan gaan sturen. Tanja zal gaan kijken naar de mineralogische samenstelling aan

de hand van de informatie die de instrumenten en foto's leveren. Is er leven geweest op Mars? Die kans is er, maar dan waarschijnlijk alleen in de ondergrond omdat er veel UV straling is aan het oppervlak.

Door: Marjolijn Haasnoot

Netwerkdiner Den Haag

Het volgende netwerkdiner zal plaatsvinden op vrijdag 23 april in Den Haag. Vooraf kunnen de sportievelingen onder ons hun hart ophalen want...We gaan klimmen! In klimcentrum Steep Part; Waldorpstraat 15 (vlakbij Hollands Spoor). Nader bericht volgt nog.

Mechteld Wisse

GAIA loopbaanonderzoek – Eindrapport bijna klaar!

Sinds de presentatie van de eerste resultaten op de ALV van 22 november, is de IC nog altijd erg druk met de begeleiding van het onderzoek. Volgens de laatste, bijgestelde planning zal het eindrapport eind maart klaar zijn. Het heeft helaas dus allemaal wat meer tijd en energie gekost dan verwacht, maar het resultaat is het wachten dan ook waard.

Klaudia Kuiper heeft begin december 2003 op een congres van de American Geophysical Union in San Fransisco de voorlopige resultaten gepresenteerd. Zij heeft een poster gemaakt voor de sessie 'Fixing the holes in the leaky pipeline'.

Momenteel zijn we druk bezig met het schrijven van de samenvatting en beleidsaanbevelingen. We zijn ook al na aan het denken over de organisatie van het symposium. De tijdsplanning is nog niet definitief, maar we hopen dat het gaat lukken om het symposium nog vóór de zomer te organiseren. Zodra de samenvatting klaar is, zullen we deze nog rondsturen naar de GAIA-leden en jullie reactie

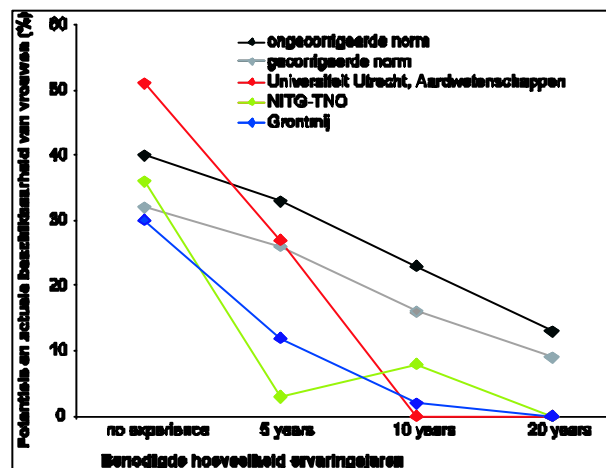
vragen. Ook over de organisatie van het symposium worden jullie nog nader geïnformeerd. Onderstaand alvast een greep uit de belangrijkste resultaten van het loopbaanonderzoek.

Doelstelling van het onderzoek

Naast informatie over het loopbaanverloop van mannelijke en vrouwelijke geowetenschappers, had het onderzoek specifiek voor GAIA ten doel om te achterhalen of er sprake is van ondervertegenwoordiging van vrouwen in het aardwetenschappelijk werkveld. Als hiervan sprake is, waar dit dan door veroorzaakt wordt. Op maat gesneden aanbevelingen om deze eventuele ondervertegenwoordiging van vrouwen tegen te gaan.

Ondervertegenwoordiging van medior en senior vrouwen

Voor de deelnemende universiteiten (UU, VU, TUD), onderzoeksinstituten (TNO, WL-Delft Hydraulics, NIOZ, KNMI, RIZA), olie- en gasbedrijven (Shell en NAM) en ingenieursbureaus (Grontmij en Fugro-Ingenieursburo) is de vertegenwoordiging van vrouwen in verschillende functieniveaus uitgezet tegen de potentiële vertegenwoordiging gebaseerd op afstudeerpercentage. Zie bijvoorbeeld figuur 1.

Figuur 1. Vertegenwoordiging junior, medior en senior vrouwen versus potentiële beschikbaarheid voor UU, TNO-NITG en Grontmij.

Hieruit blijkt dat er in alle organisaties een goede vertegenwoordiging is aan vrouwen die tot 5 jaar geleden zijn afgestudeerd (junior groep). Vrouwen die langer dan 5 jaar geleden zijn afgestudeerd, zijn in alle organisaties ondervertegenwoordigd. De verschillen zijn voor de medior groep (5-10 jaar geleden afgestudeerd) het grootst. Bij de universiteiten lijkt deze groep wel goed vertegenwoordigd, maar het betreft hier vrouwen

die vrijwel uitsluitend in tijdelijke posities werken, als AIO of postdoc. Er zijn nauwelijks vrouwen in vaste posities.

Begin van de loopbaan niet verschillend voor mannen en vrouwen

Uit het onderzoek blijkt dat afgestudeerde geowetenschappers meestal in hun vakgebied gaan werken. Vrouwen en mannen verschillen nauwelijks in afstudeerrichting. Ook bij de instroom naar de eerste functie zijn geen verschillen tussen mannen en vrouwen; niet in de wensen en niet in de praktijk. Belangrijke beroepssectoren zijn de universiteiten (10-20 %), de overheid (10-35 %) en de advies/consultancy wereld (20-40%). In de olie- en gassector werkt ongeveer 5 % van de respondenten, bij de onderzoeksinstellingen en GTT's is dit eveneens ongeveer 5 %. In de sectoren onderwijs en overig geowetenschappelijk bedrijfsleven zijn enkele procenten van de respondenten werkzaam. Iets groter is de groep die in het niet-geowetenschappelijke bedrijfsleven werkt (10-15 %).

Verloop van de loopbaan wél verschillend voor mannen en vrouwen

Vrouwen trekken naar de overheid

Binnen de senior groep valt op dat vrouwen naarmate de loopbaan vordert, vergeleken met mannen meer bij de overheid gaan werken en minder bij universiteiten en advies bureau's. De trend dat vrouwen vergeleken met mannen, wat meer naar overheidsbanen trekken is ook herkenbaar bij de medior groep. Bij de junior groep zijn trends door de korte loopbaanduur nog niet herkenbaar.

Mannen hebben 'betere' banen

Mannen kennen duidelijker typen loopbanen, zowel in termen van carrière als in termen van inhoudelijk/professioneel. Een carrièrerichte loopbaan levert een hoger salaris op, een inhoudelijke loopbaan een hogere tevredenheid op het vlak van persoonlijke ontwikkeling en inhoud van de functie.

Loopbanen van vrouwen voltrekken zich minder vaak in een stijgende lijn en minder vaak in een vast dienstverband.

Mannen werken minder in deeltijd en hebben vaker leidinggevende functies

Mannen werken veelal in banen van 36 uur of meer. Vergeleken met mannen gaan meer vrouwen minder werken naarmate de loopbaan vordert. Mannen hebben vaker leidinggevende functies dan vrouwen. Mannen met kinderen werken veel

minder in deeltijd dan vrouwen. Tegelijkertijd zijn veel senior mannen ontevreden over de mogelijkheden om in deeltijd te werken. Ongeveer de helft van de respondenten zorgt in gelijke mate voor de kinderen, maar bij ruim 40 % doet de vrouw dit voornamelijk. Opmerkelijk is verder dat vrouwen vaker hun partner noemen als factor die van belang is voor hun loopbaan, zowel in positieve als in negatieve zin.

Verschillen in loopbaan kenmerken afhankelijk van bedrijfstak

Verschillen tussen loopbaan kenmerken van mannen en vrouwen zijn het grootst in het olie- en gas bedrijfsleven en bij de universiteit. Bij geoadviesbureau's en de overheid zijn de verschillen het kleinst, terwijl de groot technologische instituten een tussenpositie innemen.

Mannen en vrouwen verschillen niet in persoonlijkheidskenmerken

In tegenstelling tot de verwachting, verschillen mannen en vrouwen niet in persoonlijkheidskenmerken als ambitie en zelfbeeld en de mate waarin ze risicovolle, zichtbare, statusrijke taken willen uitvoeren.

Dit is in tegenspraak met de beelden die mannen en vrouwen binnen NAM, TNO en UU van elkaar hebben. Hoewel mannen en vrouwen zichzelf in gelijke mate professioneel competent achten, zien zij vrouwen namelijk ook als verschillend. Het beeld is dat vrouwen socialer zijn, en breder geïnteresseerd. Zij zouden ook anders op de markt opereren. Zij zouden meer bereid zijn intern-faciliterende taken op zich te nemen en minder politiek opereren, dan wel minder opgenomen zijn in de interne en externe netwerken. Vrouwen zijn volgens mannen ook onzekerder en te bescheiden over hun competenties zijn. Vrouwen verbazen zich echter weer over de zekerheid waarmee mannen hun bevindingen poneren, terwijl ze weten dat de uitkomsten nog helemaal niet zo zeker zijn. Tenslotte is het formele oordeel van leidinggevendenden over de werkzaamheden van vrouwen weliswaar positiever, maar zijn leidinggevendenden negatiever over de prestaties, groeipotentieel en ambitie van vrouwen.

Conclusie: kleine, maar cumulerende verschillen tussen mannen en vrouwen

Zowel het feit dat vrouwen meer in deeltijd werken, meer voor kinderen zorgen, als de beelden die er binnen organisaties zijn over vrouwen, dragen er waarschijnlijk toe bij dat vrouwen minder consistente, minder 'stijgende' loopbanen realiseren. Dit alles binnen de Nederlandse context, met cultuurbepaalde opvattingen over de

zorg voor kinderen en het gebrek aan kinderopvang. Overigens zijn dit uitspraken die gelden voor de huidige populatie vrouwen en mannen. Voor de junior vrouwen en mannen hoeven deze geen voorspellende waarde te hebben.

Beleidsaanbevelingen

De aanbevelingen die voortkomen uit de onderzoeksresultaten worden toegespitst op de verschillende beroepssectoren. Ook worden aanbevelingen geformuleerd voor de vrouwen zelf.

door: Monique van der Aa

In memoriam: Gaia Out

Op 24 december 2003 is Gaia Out overleden. Gaia was sinds november 2001 lid van ons netwerk en toonde zich zeer betrokken bij het netwerk dat haar naam draagt. In de nieuwsbrief van juni 2002 was zij de persoon die door de redactie werd gekozen om zich als eerste voor te stellen in de kettingsbrief voor en door leden. Dat vond ze erg leuk en het werd een leuk stukje. Afgelopen jaar meldde ze zich om lid te worden van de redactie van de nieuwsbrief. Ze had veel andere nevenactiviteiten maar wilde daarnaast graag ook GAIA wat actiever ondersteunen. Helaas heeft ze haar plannen niet meer kunnen verwezenlijken.

Gaia was een bijzondere vrouw met een groot hart. Ze hield erg van muziek en poëzie en zette zich in om het leven van anderen te verbeteren. Gaia is begraven in het bijzijn van haar familie, vrienden en allen wiens hart ze in haar korte leven heeft geraakt. Wij zullen haar missen. Het bestuur van Gaia wenst haar naasten alle sterkte bij het verwerken van hun verlies.

Lieve Gaia, rust in vrede.

Verslag GAIA familiedag

Op 27 september werd de GAIA familie-excursie in Zuid Limburg gehouden onder het motto 'ook op zoek naar Bèr of andere fossielen'. Zo'n 10 GAIA-leden verzamelden zich om 10 uur 's morgens, vergezeld van partner, kinderen, vader, broer, zus, oom of vrienden bij groeve 't Rooth. Na koffie met overheerlijke vlaai gingen we samen met John Jagt de groeve in om zelf onze eigen mosasaurus uit te gaan hakken. Helaas was er maar een uurtje tijd, te kort volgens sommigen, want de Geulhemmer groeve, met daarin ontsloten de Krijt-tertiair grens, wachtte. De

wandelspeurtocht daarheen voerde door mooi Limburgs heuvellandschap, en samen met het prachtige weer zorgde dat voor een heel aangename dag.

Precies op tijd waren we bij de ingang van de Geulhemmer groeve, waar we even later op werden gehaald door onze gids (Rudi Dortangs), de ontdekker van de mosasaurus Bèr en de Krijt-Tertiair grens in deze grot. Nadat er twee sterke lantaarns waren ontstoken voerde hij ons in rap tempo door het gangenstelsel. Bijblijven leek raadzaam, want de groeve bestaat uit zo'n 60 km volkomen donkere ondergrondse gangen, en ver achterin bevond zich de ontsluiting. Prachtig zichtbaar; onderaan het Krijt, vol met fossielen, met direct daarboven een vette grijzige kleilaag, afgezet in stilstaand water, zonder fossiele resten erin. Wie wilde kon een stukje K-T grens meenemen. Na een kwartiertje werden we alweer teruggeleid naar de uitgang, met onderweg nog een bezoek aan een aantal rotswoningen die vooraan in de groeve waren uitgehakt, en waar de arbeiders vroeger woonden. Donker en vochtig! Een laatste hoogtepunt was de ondergrondse kerk, fraai beschilderd, die in de grotten is ingericht. Weer buiten volgde de prijsuitreiking van de speurtocht en een heerlijke wandeling terug naar groeve 't Rooth en de auto's. Een leuke dag!

door: Erica Koning

AGU Fall 2003 Sessie: Leaky pipeline

Tijdens de Fall meeting van de AGU (American Geophysical Union) is ook aandacht besteed aan het fenomeen 'lekkende pijplijn'. De sessie droeg te titel 'Fixing the Holes in the Leaky Pipeline'. Een poster over het loopbaanonderzoek van GAIA is op deze sessie gepresenteerd door Claudia Kuiper. Tijdens de sessie zijn tiental posters gepresenteerd met resultaten van onderzoek naar dit fenomeen in de Verenigde Staten. Ook in Amerika is men tot de conclusie gekomen dat in de afgelopen 20 jaar steeds meer vrouwen zijn afgestudeerd of gepromoveerd binnen de aardwetenschappen. Het aantal vrouwen dat na het behalen van hun diploma een vaste baan in de aardwetenschappen aanneemt is echter lager dan verwacht op basis van het aantal afgestudeerden. Opvallend is bijvoorbeeld dat uit een studie van het aantal vrouwen in verschillende functies binnen de Universiteit van Columbia blijkt dat de vrouwen vooral afhaken bij de overstap van kortlopende contracten naar vaste posities. Hierbij valt ook op dat vrouwen die al binnen de universiteit aan het werk zijn meer kans hebben

om een vaste functie te vinden binnen de universiteit dan vrouwen die van buiten de Universiteit van Columbia komen.

Voor verschillende organisaties worden momenteel oplossingen geïmplementeerd die moeten bijdragen aan het behouden van vrouwen binnen de aardwetenschappen. Onder meer zijn mentornetwerken opgericht op alle universiteiten en colleges, wordt gezocht naar verbeteringen in het werkklimaat (secundaire voorwaarden) en zijn specifieke programma's ontworpen voor onder meer het National Center for Atmospheric Research (NCAR) het Lamont-Doherty Earth Observatory (Universiteit van Columbia). De samenvatting van deze posters is te vinden op de webpagina van AGU (sessie Education) <http://www.agu.org/meetings/fm03/>. Je kunt de abstracts ook opvragen bij de redactie van de GAIA nieuwsbrief.

door: Ingeborg van Oorschot

Nieuwe leden

In deze rubriek willen we de nieuwe leden een kans geven zich kort voor te stellen. Sinds november 2003 zijn lid geworden: Riete Kouwenhoven, Jorin Schaaf, Veerle Bruijnbroek.

We hebben Jorien Schaaf gevraagd zich kort voor te stellen:

“Afgelopen jaar ben ik afgestudeerd aan de faculteit Technische Aardwetenschappen van de TU Delft. Ik ben gespecialiseerd op het gebied van de ondiepe geofysica. Momenteel ben ik werkzoekende in mijn vakgebied, met een grote interesse voor geologie. Ik ben lid geworden van GAIA om vrouwen uit de aardwetenschappen te ontmoeten en op deze manier contacten en ideeën op te doen.”

Met vriendelijke groet,
Jorien Schaaf

Geef de pen door

Na een korte pauze willen we deze rubriek weer nieuw leven inblazen. Via deze rubriek wil de nieuwsbriefredactie de GAIA-leden wat meer te betrekken bij de nieuwsbrief en bij elkaar (we zijn immers een netwerk!). Dit willen we doen door een soort kettingbrief: het lid dat in de rubriek aan het woord komt stelt zich voor aan de hand van 2-4 vragen aan haar gesteld door degene die haar is voorgedaan. Vervolgens is het aan de auteur om de volgende gastschrijfster uit het netwerkboekje te

prikken en een paar vragen voor haar te verzinnen (het is wel de bedoeling dat je iemand kiest die je niet kent). Het is vervolgens de bedoeling dat de schrijfster degene van wie zij meer wil weten zelf benadert en de vragen zowel naar haar als naar ons mailt. Dan voelt de nieuwe gastschrijfster zich niet overvallen door het verschijnen van haar naam in de nieuwsbrief en weet de nieuwsbriefredactie wat ze kan verwachten voor de volgende editie. De reden om een bepaald iemand te prikken kan vanalles zijn (vb. je bent op zoek naar werk en wilt meer info, iemand heeft een grappige hobby; zit in het buitenland etc..). Omdat deze rubriek dit jaar opnieuw opgestart wordt heeft de redactie dit keer zelf iemand uitgekozen.....

Mieke de Jong

Ja, inderdaad en wat is handig om je via deze rubriek voor te stellen als nieuw redactielid. Mijn naam is Mieke de Jong. In 2000 ben ik afgestudeerd als geochemicus. Momenteel ben ik werkzaam bij een groot ingenieurs/adviesbureau (Royal Haskoning) als bodemadviseur.

Ik ben sinds de oprichting van Gaia lid. In die tijd studeerde ik nog en was mijn interesse voor Gaia vooral gewekt door de toegang tot een netwerk van reeds werkende vrouwen. Mijn huidige baan heb ik zelfs via een van de GAIA-leden gevonden. Aan het einde van mijn studie, was ik me aan het oriënteren op de arbeidsmarkt en wilde ik graag weten hoe het was om bij een groot adviesbureau te werken. Het antwoord wat ik van het GAIA-lid kreeg, was om te bellen met haar afdelingshoofd, want ze waren net op zoek naar mensen.

Ondertussen is het toenmalig bedrijf gefuseerd met Haskoning en daar kwam ik Ingeborg tegen. Al pratende kwamen we op de nieuwsbrief, en nadat ik had gezegd dat ik me weer wat actiever voor Gaia wilde inzetten, vroeg Ingeborg of ik haar wilde helpen.

Komend jaar wordt, volgens mij een spannend jaar voor Gaia. Binnenkort zijn eindelijk de resultaten bekend van het loopbaanonderzoek en weten we wat meer over de “lekkende pijpleiding”.

Ik geef de pen door aan Paulien Veen zij is recent lid geworden van GAIA. Ik zou graag van haar willen weten, waarom ze lid is geworden van GAIA, wat ze van de vereniging verwacht en hoe ze de toekomst ziet van GAIA.

Mieke de Jong

COLOFON

Deze nieuwsbrief wordt toegezonden aan alle leden en sponsors van GAIA – Netwerk voor vrouwen uit de Aardwetenschappen.

GAIA ressorteert als kring onder het Koninklijk Nederlands Geologisch en Mijnbouwkundig Genootschap (KNGMG) en is een werkgroep van het Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap (KNAG).

Lidmaatschap GAIA: 23 EURO per jaar (11,50 EURO voor studenten). Voor adreswijzigingen, aan- en afmeldingen (voor 1 november), mail de ledenadministratie van GAIA via ufkesels@zonnet.nl.

Voor overige zaken:
Secretariaat GAIA
Marjolijn Haasnoot
Lange Wijngaardstraat 1a
2011 RK Haarlem
of via e-mail: gaia@vrouwen.net

Nieuwsbriefredactie:
Ingeborg van Oorscot (i.vanoorscot@hetnet.nl)
Mieke de Jong (mieke_de_jong@hotmail.com)

MACHTIGINGSOPDRACHT

Naam:.....

Straat: .....

Postcode: .....Plaats: .....

Bankrekening: ..... of Girorekening: .....

Indien het rekeningnummer op een andere naam staat graag deze naam hier vermelden:

.....

Datum: .....Handtekening: .....

- 0 Ik machtig** hierbij GAIA **tot wederopzegging** een bedrag van ..... euro per jaar af te schrijven van bovenstaande bank- / girorekening.
- 0 Ik machtig** hierbij GAIA **eenmalig** een bedrag van ..... euro af te schrijven van bovenstaande bank- / girorekening.

HARTELIJK DANK!

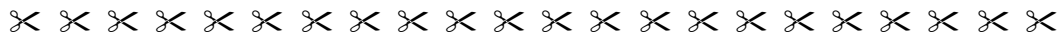
Opmerking:

De doorlopende machtiging kun je altijd weer intrekken. Hiervoor kun je schriftelijk of per e-mail contact opnemen met GAIA. Vermeld in de correspondentie altijd je bank- of gironummer. Je kunt je ook wenden tot je bank of postkantoor.

Als je het niet eens bent met de afschrijving heb je een maand de tijd om je bank of postkantoor opdracht te geven het bedrag terug te boeken.

S.v.p. dit formulier in een gefrankeerde envelop opsturen naar:

**GAIA
Schalkwijkstraat 51zw
2033 JD Haarlem**

✂ Bewaar dit strookje voor je eigen administratie.

Machtiging voor GAIA om tot wederopzegging .....euro per jaar af te schrijven van mijn bank- / girorekening..... t.n.v.....

Middels het opsturen van dit strookje of een schriftelijk bericht wordt de machtiging weer ingetrokken.

Echter het opsturen van de machtigingsopdracht tegelijk met dit strookje wordt gezien als een machtigingsopdracht.